

Περίληψη Διδακτορικής Διατριβής – Σταύρος Χ. Αναστασόπουλος

Επόπτης: Ιωάννης Μ. Κωνσταντάκος, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας του
ΕΚΠΑ

*Προσωπογραφία έξι «χρηστών» ηγετών της κλασικής Αθήνας.
Συμβολή στην μελέτη της αθηναϊκής πολιτικής κατά τον 5ο αιώνα π.Χ.*

Θέμα της προτεινόμενης διδακτορικής διατριβής είναι να διερευνηθεί διεξοδικώς η βιογραφία και η δράση έξι ηγετών, οι οποίοι προέρχονταν από την κοινωνική και ιδεολογική μερίδα των *χρηστών* και έδρασαν στην πολιτική κονίστρα της αρχαίας Αθήνας κατά τον 5ο αιώνα π.Χ. Η λεγόμενη μερίδα των *χρηστών* αποτελούσε αναγνωρίσιμο μόρφωμα στην πολιτική ζωή της κλασικής Αθήνας, καθώς η ορολογία αυτή εντοπίζεται σε ποικίλους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς, ενώ υιοθετείται και από αρκετούς σύγχρονους ιστορικούς του αρχαίου κόσμου. Οι πολιτικοί αυτοί ταγοί διακρίνονται, κυρίως, για την ευγενική τους καταγωγή, την εκλεκτή πνευματική τους εκπαίδευση, την οικονομική επιφάνειά τους και την ηθική ποιότητα της προσωπικότητάς τους. Οι δε πολιτικές ενέργειες των *χρηστών* είναι μετριοπαθείς και έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τις ριζοσπαστικές αποφάσεις των *πονηρών*, των λαϊκιστών δημαγωγών, που επιχειρούν να προσεταιριστούν τον αθηναϊκό *δήμον*. Στην παρούσα διατριβή θα εξεταστούν, κατά χρονολογική σειρά, οι κάτωθι *χρηστοί*: ο Κίμων, ο Θουκυδίδης, γιος του Μελησία, ο Λάχης, ο Νικίας, ο Θηραμένης και ο Κριτίας. Η προσωπικότητα και η πολιτεία καθενός από τους έξι αυτούς ηγέτες θα εξεταστούν προσωπογραφικώς, δηλαδή θα συγκεντρωθούν και θα εκτεθούν ενδελεχώς όλες οι περί αυτού πληροφορίες που διασώζουν οι αρχαίες πηγές, θα συγκριθούν οι διαφορετικές εικόνες που παρέχει κάθε πηγή και θα καταρτιστεί για καθέναν από τους εξεταζόμενους συνολική επισκόπηση της πρόσληψης και παρουσίασής του στην αρχαία γραμματεία. Στο τέλος, θα επισκοπηθούν συνολικά ο βίος και η σταδιοδρομία των έξι αυτών προσωπικοτήτων, όπως σκιαγραφούνται στις αρχαίες πηγές, και θα παρουσιαστεί, έτσι, ένα πανόραμα της ιστορίας και εξέλιξης της μερίδας των *χρηστών*, των συντηρητικών-μετριοπαθών αριστοκρατών, στην πολιτική ζωή της κλασικής Αθήνας κατά τον 5ο αιώνα π.Χ. Για λόγους ιστορικής συνοχής και προοπτικής, οι πολιτικοί αυτοί άνδρες θα εξεταστούν κατά χρονολογική σειρά, ώστε να ενταχθεί έκαστος στο πλαίσιο της εποχής του.

Portrait of six *chrestoi* leaders of Classical Athens:

A contribution to the study of Athenian politics during the fifth century BCE

The aim of the proposed dissertation is to study in detail the biography of six leaders who originated from the social and ideological faction of the *chrestoi* and were active in the political life of ancient Athens during the fifth century BCE. The label *chrestoi*, as used in Classical Athenian sources and adopted by many modern historians of the ancient world, was at the same time a designation of social class and an indicator of an ideological and political position. The *chrestoi* statesmen stood out for their noble birth, high level of education and wealth, but also for

the moral attributes of their personality, mental capacities and political acumen, which were considered to render them *de iure* the most appropriate political leaders of the Athenian people. On the other hand, they were also opposed, as a rule, to the radical democracy of the Periclean and post-Periclean kind, and advocated policies of greater moderation and a more conservative stance towards the *demos*. In chronological order, the men to be discussed are the following: Cimon, Thucydides the son of Melesias, Laches, Nicias, Theramenes and Critias. The personality and career of each one of these figures are investigated in a prosopographical manner. In other words, all the information provided by ancient sources for each man is gathered and analytically expounded. The different portrayals and evaluations offered by the various sources are confronted and compared with each other. In this way, a comprehensive overview of each leader's presentation and reception in ancient literature is accomplished. In the conclusion, the life and career of all six politicians, as presented in the ancient Greek literary corpus, is fully reviewed, so as to construct a panorama of the history and evolution of the *chrestoi* party (that is the group of conservative or moderate aristocrats) in Athenian politics of the fifth century BCE. For the sake of historical coherence and perspective, the six statesmen are examined in chronological order, so that each one of them is viewed within the historical context of his age.